

SOLIDARITET 0030

DEMOKRATI BORDE VARA ETT VERB

Den 14 september åkte jag från en svensk vallokal till världens första valurna. New York Times bjöd in till konferensen "Democracy under pressure" som samlar presidenter och premiärministrar, FN, näringsliv och media i demokratins vagga.

Medan de svenska rösterna räknades talade Athens borgmästare om demokratins dilemma. I Athens kommunfullmäktige sitter fyra nazister, varav en är häktad för en rad brott. Borgmästaren som själv fallit offer för deras våld frågar sig dagligen: Ska man inkludera demokratins fiender eller exkludera dem?

De är ju trots allt demokratiskt valda. Ska vi tala eller tiga ihjäl dem? Vad förstärker respektive försvagar rasister?

Borgmästaren i demokratins vagga är inte ensam om sina funderingar. Flera européer jag talar med på konferensen undrar hur kontinenten som upplevt världshistoriens blodigaste krig och de största massmorden i mänsklighetens historia, förintelsen, bara decennier senare har partier som propagerar för hat och ifrågasätter efterkrigstidens dyrköpta insikter om grundläggande mänskliga rättigheter.

När det svenska valresultatet var klart frågade flera hur det gick ihop. Den växande högerextremismen och rasismen var ju en kris-konsekvens. Utslagna som slåss mot varandra.

Människor som hänger sina liv i halmstrån doppade i rätt blod. Sverige har ju Europas mest välmående ekonomi, undrade amerikaner, spanjorer och kanadensare i pausen.

En ung grekinna och sociala medier-aktivist talar om det svenska sveket: "Sverige var vårt föredöme. Vår utopi. Vilka ska vi se upp till nu? Ni har Europas högsta sysselsättning medan vi har den högsta arbetslösheten. Ni har ju inga ursäkter för er rasism. Vad gjorde ni för fel? Och vad ska ni göra nu?" undrar hon.

Jag har många svar på vad som gick snett. Men för framtiden finns inget annat facit än att värna och vitalisera demokratin. Demokratins första regel är att vi varken kan begränsa eller förneka den. Vi kan inte kriminalisera idéer. Även om vi har rätt. Och de har fel. Men vi kan bötfälla, beivra och bestraffa brott och gärningar draperade i mörka ideologiska slöjor.

Demokratins andra regel är deltagande. Vi medborgare har inte bara rättigheter utan även skyldigheter att försvara demokratins grundpelare om alla människors lika värde. Demokrati borde vara ett verb istället för ett substantiv. Ett verb som vittnar om handling. Som i att skriva, tala, agera, demonstrera, protestera, organisera. För demokratin kräver målmedveten mobilisering och enveten kamp. Vi måste värja oss mot hot och hat, lockande lögnar och skräckscenarier. Vi måste kämpa. För om vi kämpar kan vi förlora. Men om vi inte kämpar har vi redan förlorat.

ALEXANDRA PASCALIDOU

VEM TJÄNAR PÅ GREKLANDSTURISMEN?

Grekland behöver all turism de kan få just nu, familjer som kompisgäng. Turismen är det som håller ekonomin uppe, särskilt för öarna. Utan turismen skulle öarna bli tvungna att leva på fiske och jordbruk, och sommaren är också chansen för de arbetslösa. I maj åker storstädernas arbetslösa ungdomar ut till öarna och skaffar sommarjobb. En av fem greker arbetar i turistindustrin. Nu behövs inga arkeologer, journalister, kemister eller programmerare: alla byter skepnad och blir med ens servitörer, inkastare, yogalärare, massörer, diskare. Det gäller då att sadla om, glömma sin frustration över att livet bara går, ta på sig leendet och den bästa engelskan.

För sommaren betyder arbete, inget annat. Hur många av de femhundra tusen svenskar som kommer hit varje år vet att de som serverar dem arbetar sju dagar i veckan, nio timmar om dagen, från maj till september? Hur många reflekterar över att det är samma personer som möter dem i baren på morgonen och på kvällen? Vad är det som gör att så många människor, medvetna på hemmaplan, inte inser att de hamnat på en plats där arbetsförhållandena med ens gått tillbaka hundra år?

JAG ÄR PÅ ZAKYNTHOS, EN Ö I DET JONISKA havet där Odyssevs stannade till på sin resa hem till Itaka. Nu är ön full av svenskar, italienare, ryssar och briter. Man lär sig snart att se skillnaden: rysarna klär upp sig som om det gällde livet, svenskar går till nattklubben i badkläder och tar av sig skorna på restaurangen, italienarna verkar alltid resa i gigantiska grupper, briter kan inte klara sig utan sina dagstidningar som finns i varje kiosk. Men de flesta har på något sätt samma ansiktsuttryck: turistens ansiktsuttryck. Detta nollställda och ändå målmedvetna: först frukost, sedan strand, sedan kiosk. Turist är konsumenten upphöjd till tio – hit kommer man för att konsumera, som om man befann sig i ingenstans, inte någonstans. På samma sätt tar den anställde i

turistindustrin på sig en mask: godmorgon, kom in, det är inte för tidigt för en öl, det är semester! Krisen har inte minskat turismen: tvärtom är detta ett mirakelår för Grekland. Omsättningen beräknas gå upp 13 procent, till runt 14 miljarder euro i år. Men vem får dessa pengar? Inte den som serverar drinkarna. Vad krisen gjort är att omfördela dessa vinster ytterligare, från de anställda till arbetsgivarna. Profitkvoten har ökat, arbetskostnaderna sjunkit.

VISSA HOTELLÄGARE ERBJUDER SINA ANSTÄLLDA mat och husrum – ingen lön. Andra låter dem bo i en källare eller struntar i att betala ut lön och avskedar de anställda som klagar. Det går lätt att hitta nya. Över hälften av de som arbetar i turistsektorn arbetar utan försäkring.

Men att känna skam eller inte åka på semester hjälper ingen – däremot borde svenskarna öppna ögonen och stödja de arbetare i turistindustrin som kämpar för bättre förhållanden. Det kan börja med en enkel fråga: Får ni lön på det här stället?

KAJSA EKIS EKMAN

FOTO: EVA LINDBLAD

EU:S KOORDINERADE KRISHANTERING

Andreas Gustavsson, chefredaktör för Dagens ETC, har läst ILO-rapporten "World social protection report" och förfasas över dess innehåll:

"Det är en dystert rapport, om ett Europa som fixerat blicken på staternas utgifter, som vore de orsak till krisen. Den beskriver ett vägval. Att välja fel är att fortsätta som idag, att välja rätt är att erkänna 'social trygghet som en mänsklig rättighet, och som en ekonomisk och social nödvändighet. Ett halvt decennium har fränt sönder ett halvt sekel av reformarbete, av successivt införd välfärd.

Läggs ILO-rapportens svindlade statistik till vad som sedan tidigare är känt, växer oron för att EU:s regeringar nu inte bara är på väg att förlora hela generationer, utan redan har gjort just det.

Tre av tio barn i Grekland, Irland, Italien, Portugal och Spanien har drabbats av fattigdom.

När vänder det? Hur många fattiga innan smärtpunkten är nådd?

VAD BLIR EUROPA OM EN MAJORITET AV kontinentens unga tycker, med rätta, att ländernas politiker inte företräder ungas intressen?

Det senare är en realitet. I samband med EU-valet lät EU-parlamentet genomföra en opinionsundersökning i samtliga medlemsnationer, bland personer mellan 16 och 30 år. Av svarande anser 57 procent att de har marginaliserats och utestängts från ekonomiskt och socialt liv.

Sex månader före valet visade en annan opinionsundersökning att 'kampen mot fattigdom och social utestängning' är en prioriterad fråga för EU-medborgare.

Men uppenbarligen inte för politiker, sett till den koordinerade krishanteringen", konstaterar Andreas Gustavsson.

DAN KOTKA

ÅTSTRAMNINGARNA ÄR EN KATASTROF

En analys som publicerades nyligen på en websida i tysk televisions nätverk RTL ifrågasätter effektiviteten av nedskärningsprogrammen och Trojkans roll i Grekland. Mer specifikt, fastslår kolumnisten att "Grekland betraktas som Euro-

pas svaga länk. Den tyska pressen tycker om att måla upp en bild av lata greker som vill bli räddade av pengar från tyska skattebetalare, är skattesmitare och köper egendomar i Berlin. Alldeles säkert har den grekiska eliten bidragit till det som är grunden för skapandet av denna bild. Men, om man analyserar nuvarande ekonomiska situation och tillståndet för 'normala' greker visar de nedskärningsprogram som är påtvingade av Trojkan att de är en katastrof för medborgarna."

KOLUMNISTEN KRITISERAR TIDIGARE UTTALANDEN av den tyske finansministern, Wolfgang Schäube, som har betonat att det inte finns några ursäkter "att inte fatta de obehagliga beslut som måste tas".

"En sak är säker: Folk dör i Grekland för att de inte längre har råd med en doktor. Och, för övrigt, Schäubes parti kallar sig själv för 'kristet'", kommenterar artikeln.

Kolumnisten förklarar sin häpnad över tillfredsställelsen uttryckt av Trojkan över utvecklingen av det grekiska programmet under sitt senaste besök i Aten och understryker att "Trojkan är helt enkelt ett verktyg för den totala liberaliseringen av ekonomin. Den lämnar inget utrymme för känslor hos folk."

Enligt artikeln, kommer ännu ett nytt nedskärningsförslag att bli ödesdigert för landet. "Precis som Tyskland påtvingade oss under krisen mellan 2008 och 2010, ett program som stimulerar ekonomisk aktivitet, behöver Grekland ett investeringsprogram för att behålla och modernisera sin offentliga infrastruktur.

MATS NORRSTAD

MAKTLÖSA POLITIKER

"Det är inte bara arbetslösa tidigare grekiska offentliganställda som känner sig maktlösa", skriver Maria Wetterstrand, tidigare språkrör för Miljöpartiet, i en krönika i dagstidningen Dagens Industri med anledning av att allt mer beslutsmakt centraliseras till EU.

"När jag satt i riksdagen kände även vi ledamöter oss frustrerade rätt ofta. Att försöka påverka EU-processer som folkvald i ett nationellt parlament kändes ibland som att vara med i en Kafkaroman", konstaterar hon.

De nationella parlamenten har i EU-systemet en ytterst marginell roll i jämförelse med unionens ministerråd, kommission och parlament.

GÖSTA TORSTENSSON

EN SVART DAG FÖR DEMOKRATIN

Den 11 juni 2013 var en svart dag för den grekiska demokratin.

Varje demokrati behöver public service-radio och -tv, som verkar i allmänhetens tjänst, värnar pressfriheten och rustar medborgarna med objektiv, pluralistisk, partipolitiskt obunden rapportering.

Grekisk tv och radio tystnade tvärt. Premiärminister Antonis Samaras slog av strömbrytaren och skickade ut regeringens talesman, torpeden, Simos Kedikoglou som deklarerade med auktoritär ton:

”I en tid när grekiska folkets utsätts för uppoffringar finns inget utrymme för tvekan. Inte heller finns det utrymme att tolerera heliga kor som förblir orörda när nedskärningar förekommer överallt. Vi kan inte tolerera bristande transparens och offentligt slöseri.

ERT är ett enastående fall av bristande transparens och otroligt slöseri. Det kostar tre till sju gånger mer än andra tv-kanaler och har nästan sex gånger fler anställda än kanaler med låga tittarsiffror. För att inte tala om alla pengar ERT delar ut till privata produktionsbolag för program de själva borde kunna producera.

DAGENS ERT HAR UTVECKLATS TILL EN skandal som alla dagligen ser men ingen vågar vidröra. I dag är det slut på allt detta. Och det är slutgiltigt. Regeringen har bestämt sig för att stänga ERT i kväll. I stället kommer ERT ersättas av modern public service-tv som inte är statligt styrd. Dagens regering bevisar att den politiska viljan finns. Det är det som det grekiska folket förväntar sig.”

Slöseri, säger regeringens representant Simos Kedikoglou om ERT, men som själv fick en tjänst där 1995 av sin far som var parlamentariker för dåvarande regeringspartiet Pasok. Kedikoglou som på licensbetalarnas bekostnad sändes till USA för att praktisera på CNN. När han kom hem tackade han licensbetalarna för investeringen genom att börja arbeta för ett glittrigt nöjesprogram i en kommersiell kanal.

Slöseri, säger också regeringen när det licens- och reklamfinansierade public service-bolaget ERT i själva verket gick med vinst och bringade inkomster till den svältande staten. Inte heller var grekiska ERT personaltätare än andra europeiska

public service-kanaler.

Visserligen slösades det på vissa nivåer och sparades på andra. Men om man bortser från regeringspartiernas protegéer som fick välbetalda programledar- och chefspositioner som om ERT vore ett partiorgan och en megafon, så låg snittlönerna för personalen efter 35 års arbete på cirka 1.400 euro i månaden.

Korruption, säger regeringen när de själva så sent som 2012 vid makttillträdet fabricerade tjänster för att ombesörja och tillsätta sina egna partifunktionärer som inte ens satte sin fot på ERT.

Slöseri, bristande transparens och korruption, säger regeringen utan att visa på självinsikt och ta ansvar för att de själva bidragit till det moraliska förfallet. Ett erkännande från regeringen om att de själva var en del av problemet hade, om inte annat, varit ett taktiskt drag.

MEN GREKERNA ÄR INTE DE SOM GER SIG utan strid.

Samma natt ockuperades radio- och tv-huset i Agia Paraskevi av tusentals tittare och anställda utan anställning. Kulturpersonligheter, vetenskapsmän och oppositionella samlades i solidaritetsaktioner som sändes utan tillstånd via olika hemsidor.

Plötsligt fick även svartlistade gäster medverka. Ekonomen Yannis Varoufakis klev självmant in i den temporära studion och berättade att han blivit portad när han för två år sedan kritiserade lånevillkoren. Jag tittade på piratsändningarna i min dator och häpnade över den nyvunna, uppfriskande frispråkigheten. Det var som om någon hade blåst liv i programledarna och slitit loss deras munkavle. Som om ERT äntligen fick en fri röst när sladden drogs ur och de för första gången gjorde det public service alltid borde göra.

Oppositionen kallade dödskyssen mot ERT för regeringens fyrverkeri med avsikt att förleda folkets fokus från det finansiella fiaskot och ytterligare nedläggningar och nedskärningar. Fler än 20 andra statliga myndigheter stängdes följande månad. Från forskningsinstitutet för psykisk hälsa till Forsvarsteknologiska institutet och öpolitik-rådet.

Samtidigt gick en av Ny demokratis parlamentariker, Gerasimos Yakoumatos, ut i kommersiell radio och föreslog återinförandet av dödsstraffet. Ett förslag som Gyllene gryning redan lagt. Det skulle göra civilisationens vagga till det första landet i Europa att återinföra dödsstraffet. Ett

förslag som inte debatterades och som majoriteten av grekerna gick miste om.

För att gjuta lite olja på protestvågorna försäkrade regeringen att ett nytt, sunt, slimmat public service-bolag med 1.000 meritokratiskt tillsatta skulle upprättas inom kort med namnet Nerit. Men regeringen, som visat en häpnadsväckande beslutsamhet och snabbhet när de släckte informationsflödet, hade förbisett en detalj; några timmar senare hade nyhetsbloggen Troktiko redan hunnit före regeringen och registrerat domännamnet. Nu måste regeringen antingen köpa domänen eller hitta på ett nytt namn.

Efter nedläggningen är folket fattigare, inte bara på pengar, utan även samhällsinformation, nyheter och folkbildande insatser. De kommersiella kanalerna stirrar sig blinda på tittarsiffror och väljer det som säljer. Marknaden är deras vägvisare. Om nakna kvinnor och nazister ger tittarsiffror ges de utrymme.

ALEXANDRA PASCALIDOU

EU TRÄNAR FÖR KRIG MOT DE FATTIGA

”Djupgående ojämlikhet i ekonomiska, politiska och sociala resurser [...] förvärras av globalisering och nyliberala processer.” ”Vi står inför ökande, explosiva spänningar i de fattigaste befolknings-skikten.”

Det förutspår EU:s European Institute for Security Studies i studierna Urban Violence and Humanitarian Challenges och Perspectives for European Defense 2020. Vad vill de göra åt det, då?

Jo, skicka armén på de fattiga, naturligtvis. EU:s militära styrkor kommer i framtiden allt mer att få uppgiften ”att skydda de rika från spänningar och problem som kommer från de fattiga”.

Den senare studien, med förord av utrikeskommissionären Catherine Ashton, har ett långt bidrag av Tomas Ries, lektor på Försvarshögskolan och rådgivare till Carl Bildt. ”Allt medan andelen av världens befolkning som är fattig och frustrerad ökar, kommer spänningen mellan denna värld och de rikas värld att öka [...] eftersom vi knappast kommer kunna avhjälpa orsaken till problemen till 2020 [...] måste vi skydda oss”, skriver han.

Han nämner strejker bland sopåkare i Neapel

och brandmän i Storbritannien som exempel på den sorts ”infrastrukturhotande” konflikter som EU måste förbereda sig för mer av. Militären kommer allt mer att användas för ”polis-uppgifter”. Det kan ”ifrågasättas moraliskt”, medger han men ”det finns ingen väg runt det”. Under de senaste åren har militär mycket riktigt satts in mot strejker i Grekland och Spanien.

Deutschland Rundfunk, som uppmärksammade studierna i juli, konstaterar att Lissabonfördragets artikel 222 kan tolkas så att EU-länders väpnade styrkor kan skickas till ett annat land vid sociala oroligheter. Flera träningsläger har byggts upp, bland annat en modellstad med 520 byggnader nära Magdeburg, där trupper från flera europeiska länder har tränat på att bemöta folkuppror, rapporterar radiokanalen.

JON WEMAN

AMNESTY KRITISERAR EU:S ASYLPOLITIK

”EU och dess medlemsländer har byggt ett alltmer ogenomträngligt fort för att hålla migranter ute”, heter det i en ny rapport från Amnesty.

Mellan 2007 och 2013 spenderade EU motsvarande 17 miljarder kronor på att täppa igen medlemsländernas yttre gränser. Det handlar såväl om att sätta upp övervakningskameror och staket som samarbeten med länder som Turkiet, Libyen och Marocko om att stoppa flyktingar på väg mot EU.

– EU-länderna betalar i princip grannländerna för att övervaka sina gränser åt dem. Problemet är att många av dessa länder ofta är oförmögna att garantera rättigheterna för flyktingar och invandrare som sitter fast där. Många utblottas, utnyttjas, trakasseras och inte kan söka asyl, sade John Dalhuisen, chef för Amnesty Internationals Europa- och Centralasienavdelning, när rapporten presenterades.

Amnesty pekar på att länder som Bulgarien och Grekland olagligen skickar tillbaka flyktingar som kommit för att söka asyl.

– Effektiviteten hos EU:s åtgärder att hejda flödet av illegala migranter och flyktingar är i bästa fall tveksamma. Samtidigt är kostnaden i människoliv och misär oräknebara och betalas av några av världens mest utsatta människor, sade John Dalhuisen.

GÖSTA TORSTENSSON

GREKISKA STÄDESKOR KÄMPAR

Förra året fick 465 kvinnor som arbetat som städerskor åt det grekiska ekonomiministeriet sparken, som ett led i regeringens sparpaket. Sedan dess har de slagit läger utanför ekonomiministeriets lokaler i centrala Aten. Arbetaren har träffat dem.

I september 2013 sparkades de 465 städerskorna, i enlighet med det sparpaket som regeringen antagit gällande offentliga verksamheter, efter krav från Trojkan [EU-kommissionen, Europeiska centralbanken och Internationella valutafonden]. Kvinnorna arbetade i ministeriets byggnader och på skattekontor runt om i landet. Ministeriet har därefter anlitat ett bemanningsföretag för städningen.

JAG TRÄFFAR STÄDESKORNA, SOM FÖR DAGEN också har besök av svenska Syndikalisternas generalsekreterare Liv Marend. Flertalet av kvinnorna är i 50-60-årsåldern, och de flesta av dem hade inte erfarenhet av politiskt arbete tidigare. Men de senaste tio månaderna har varit fyllda av protester, konfrontationer och informationsspridning. Kvinnorna anlidade en advokat och överklagade beslutet. Den 16 maj kom domen från Atens tingsrätt som ogiltigförklarade uppsägningarna. Men ekonomiministeriet var inte sena med att driva frågan vidare till högsta instans, som gav ministeriet rätt.

– Jag minns när advokaten meddelade oss domen. Vi blev så ledsna, arga och förtvivalade. I en kvart var det bara känslomässigt kaos, sedan bestämde vi oss för att det var dags att fortsätta kampen för våra jobb, säger Evagelia Alexaki, en av de sparkade städerskorna.

– Vi tog vår banderoll, megafonen, knöt våra nävar och fortsatte protestera. Vad annat kunde vi göra?

HON KOMMER FRÅN ÖN KORFU I NORDVÄSTRA Grekland, där hon arbetade, men har varit i Aten sedan protesterna startade för tio månader sedan.

Städerskornas fredliga protest har blivit våldsam och attackerad av polisen vid flera tillfällen. Senast för någon vecka sedan, då representanter för Trojkan skulle besöka ministeriet. Flera gånger har de blivit skadade och behövt uppsöka sjukhus. Deras läger har också blivit attackerat av

fascistpartiet Gyllene Gryning nattetid. Bilder och filmer från protesterna har fått stor spridning i sociala medier.

– Det var imponerande att se ert mod och kompromisslöshet när polisen attackerade er, säger Liv Marend. Ni gråter och skriker, men backar inte!

– Vad ska jag säga, de har valt fel motståndare! Vi ger oss aldrig.

Evagelia Alexaki visar oss sina armar, med stora blåmärken efter polisens misshandel.

– De är små människor, kroppen kanske får märken, men det förändrar ingenting. Vi stannar tills vi får våra arbeten tillbaka.

Städerskorna har också fått stort stöd från allmänheten, många kommer förbi deras läger, ger dem pengar och sitt stöd. Flera grupper och sociala rörelser har organiserat solidaritetsaktioner.

STÄDESKORNA TAR ALLA TILLFÄLLEN DE KAN att synas och höras, och sprida kunskap om konflikten. För någon vecka sedan var de på plats med banderoller och flygblad vid Akropolis, för att visa turisterna baksidan av Grekland.

– Jag skulle önska att vi kunde starta en rörelse för alla dem som blir av med jobben eller får sina löner sänkta, säger Evagelia Alexaki.

– Vi hoppas att vår kompromisslöshet och envishet ska inspirera andra i samma situation.

– Städerskornas kamp är viktig för alla som arbetar, säger Liv Marend.

– Osäkra anställningar, privatiseringar och inhyrt arbete är några av de viktigaste frågorna idag. Det är vardag inom hela EU, även om arbetarklassen i Grekland är extremt drabbade. Därför är det också hoppfullt att se städerskornas jävlar anamma och kompromisslöshet, deras kamp är beundransvärd.

Jag frågar Evagelia Alexaki hur hon ser på framtiden. Hon ler ett beslutsamt leende.

– Som jag sa, vi ger oss inte. Våra liv kommer aldrig att bli de samma igen, även om vi får tillbaka våra arbeten. Nu vet vi vad solidaritet betyder, vi kommer kämpa så länge vi lever. Vi har tagit tillbaka en del av vår värdighet. Jag tänker på mina söner, de säger att de inte skulle vilja ha en annan mamma för allt i världen. Jag har lovat dem att jag kommer lära deras döttrar att bli precis som vi, att aldrig låta någon sätta sig på dem, och att kämpa för sina rättigheter!

ELEFThERIA AGAPOU

595 καθαρίστριες

(σε διαθεσιμότητα)

KAMI
1943
Η ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΑΙΜΑΤΑ
711

καθαρίζουμε για σας

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

DEMOKRATIN FÖRSVANN UNDER KRISEN

Greklands president Karolos Papoulias anser att bristen på demokrati var den mest dramatiska effekten av den ekonomiska krisen i landet. Det sade presidenten i ett uttalande den 23 juli, rapporterar den grekiska tidningen Kathimerini.

FRANKRIKES PRESIDENT FÖRESLÅR EN EUROREGERING

Frankrikes president François Hollande föreslår en ekonomisk regering för euroländerna med betydande befogenheter.

– Om Europa stannar kvar i den form det har i dag är det kanske slutet på den europeiska idén, säger François Hollande.

Inom två år vill den franske presidenten se en ”euroregeringen” med egen budget som kan ta ut skatter, låna på den globala finansmarknaden och ha en heltidsordförande. Euroregeringen ska träffas en gång i månaden för att samordna euroländernas ekonomiska politik.

NOLLTILLVÄXT I EUROZONEN

Takten i EU:s tillväxt minskade mellan första och andra kvartalet i år från 0,3 procent till 0,2. Bruttonationalprodukten, BNP, ökade inte alls i eurozonen. Det visar färsk statistik från Eurostat.

Tre av EU:s fyra stora ekonomier går dåligt och drar ner resultatet. Både Tyskland och Italien hade negativ tillväxt på minus 0,2 procent och i Frankrike står tillväxten stilla på 0,0 procent, jämfört med kvartalet innan. I Storbritannien, som står utanför eurozonen, ökade BNP under andra kvartalet med 0,8 procent.

”ETT TILLSTÅND AV DAGLÖNERI”

”EU har förvandlat en skuldcrisis till en humanitär katastrof – det är för första gången i historien sedan eran av feodalism, som ett folk, en hel nation officiellt har förvandlats till daglönerare, och har påtvingats ett tillstånd av daglöneri, det är en livegenskapsskuld. Inte enbart som ett resultat av aktiviteter, något som IMF har gjort i decennier i Latinamerika, Afrika och på andra ställen, men

officiellt genom att skriva under koloniala låneöverenskommelser på begäran av eurozonen själv”, konstaterar nätsajten Atheniavoice.

10.000 SJÄLVMORD I FINANSKRISENS SPÅR

I Europa och Nordamerika har 10.000 människor tagit livet av sig som en följd av finanskrisen.

Finanskrisen har kostat många människoliv. Sedan krisen inleddes beräknar forskare att runt 10.000 människor har tagit livet av sig som en följd av krisen.

I Europa steg antalet självmord med 6,5 procent mellan åren 2007 och 2009. I USA var motsvarande siffra 4,5 procent åren 2007 till 2010. British Journal of Psychiatry konstaterar att förlora sitt arbete eller sitt hem var de starkaste riskfaktorerna.

GYLLENE GRYNING FÖRLORAR IMMUNITET

Ilskna scener utspelade sig i Greklands parlament sedan en majoritet av ledamöterna röstade för att upphäva immuniteten för det högerextrema partiet Gyllene grynings ledare och två av dess parlamentsledamöter.

”Skäms era pseudopolitiker. Ni har beställt och organiserat en konspiration”, sade partiledaren Nikolaos Michalolaikos.

En rättsprocess om innehav av ”ett illegalt vapen” pågår mot männen.

EKONOMISK NEDGÅNG FORTSÄTTER

Den grekiska ekonomin fortsätter att krympa. Men nedgången under andra kvartalet var den minsta sedan 2008, då landets utdragna recession började, rapporterar TT-Reuters.

Statistik från Greklands finansdepartement visar att bruttonationalprodukten minskade med 0,2 procent jämfört med motsvarande period 2013.

Grekland och dess ”internationella långgivare”, dvs. EU/ECB/IMF-trojkan, hoppas att landets ekonomi på helårsbasis växer med 0,6 procent, med draghjälp av investeringar, export och turism.

GREKLANDS SKULDBERG PÅ REKORDNIVÅ

I spåren på eurokrisen fortsätter euroländernas skuldberg att växa. Nu är skulderna på rekordnivå både räknat i euro och som andel av BNP.

Under första kvartalet 2014 uppgick de 18 euroländernas samlade statsskuld till 9.056 miljarder euro, en ökning med 3 procent jämfört med i fjol. Det visar siffror från EU:s statistikbyrå Eurostat. Som andel av BNP utgör euroländernas snittskuld 93,9 procent, en uppgång från 92,5 procent för ett år sedan.

Grekland är det euroland som har högst skuldbörda i förhållande till BNP. Sedan i fjol har det krisdrabbade landet ökat sin skuld från 160,6 procent till 174,1 procent är därmed nummer tre bland länderna som procentuellt ökar mest. Störst ökning står Cypern för, följt av Slovenien. Sex euroländer har minskat sin skuld i förhållande till BNP, till exempel Tyskland.

ENLIGT EU:S SÅ KALLADE STABILITETSPAKT från 1997 får den offentliga sektorns skulder uppgå till högst 60 procent av BNP. Stabilitetspaktens krav skärptes genom den så kallade finanspakten som trädde i kraft i euroländerna den 1 januari 2013. Syftet med finanspakten är att öka euroländernas "budgetdisciplin" och förstärka den överstatliga ekonomiska styrningen inom euroområdet.

Euroländerna får bland annat inte ha större strukturellt budgetunderskott än 0,5 procent av BNP. När det gäller skuldsättningen erinrar finanspakten om "skyldigheten för de fördragslutande parterna vars skuldsättning i offentliga sektorn överstiger referensvärdet på 60 procent att minska den överstigande delen med en genomsnittlig takt på en tjugondel per år som riktmärke".

Om ett euroland inte har infört finanspaktens budgetkrav i sin nationella lagstiftning, helst av "konstitutionell karaktär" dvs. grundlagar, kan EU-domstolen döma landet till böter. Vidare får EU-kommissionen rätt att tillrättavisa euroländer som inte följer de överstatliga budgetreglerna.

Mario Draghi, chefen för den europeiska centralbanken [ECB], förutser bistra tider för euroländernas regeringar som tvingas kombinera fortsatt åtstramning med "strukturella reformer" [läs avregleringar och privatiseringar]. Draghi ser den grekiska krisen som ett förebud om den nya

tidens villkor med krav på besparingar och liberalisering.

Euroländernas finanspakt innebär en finanspolitisk tvångströja. I euroområdet kan man byta regering, men aldrig politikens innehåll eftersom den är grundlagsfäst. Finanspakten bygger på en nyliberal ekonomisk politik. Demokratien i medlemsländerna blir utan mening. Något som öppnar för politikerförakt [egentligen politikernas förakt för väljarna] och högerpopulism, högerextremism och oförtäckt fascism [typ grekiska Gyllene gryning].

GÖSTA TORSTENSSON

GREKLAND SKA GÖRA MER ÄN 600 "REFORMER"

När Trojkan [EU, ECB och IMF] i september för femte gången flyger till Aten för att undersöka om den grekiska regeringen lever upp till avtalet eller memorandumet, som är förutsättningen för de lån landet får, så kommer det vara en lång kravlista som ska uppfyllas.

Det handlar om 600 stora och små "reformer" som den grekiska regeringen har förpliktigt sig att genomföra, men som källor i det grekiska finansministeriet nu säger är omöjliga att uppfylla, skriver den grekiska nätavisen Ekathimerini.

Regeringen vill försöka pruta i den långa listan innan kontrollanterna från Trojkan landar i Aten. Detta skedde vid ett möte i Paris där den grekiska finansministern och andra ministrar ska mötte representanter för Trojkan och förberedde utvärderingen av de grekiska "reformerna".

– På grund av vår inkonsekvens och utsatthet under tidigare år har det hela slutat med att Trojkan mikrostyr ekonomin i detalj utifrån alla möjliga delar av regeringens politik definierad i memorandumet. Det finns inga möjligheter att förberedelserna inför Trojkans besök kan vara klara i tid, säger en källa inom finansministeriet.

Den grekiska regeringen hoppas att en "tillfredställande utvärdering" kan bana väg för nya förhandlingar om ytterligare avskrivningar av den grekiska statsskulden. En önskan den nyvalde ordföranden för EU-kommissionen Jean-Claude Juncker dock avvisade i samband med ett besök i Aten i början av augusti.

– Den frågan ingår inte i mina övervägningar, sade han på en presskonferens

HANS BRINKMAN

”KRISPOLITIKEN SKÖRDAR DÖDSOFFER”

”Ekonomisk nedgång försätter människor i risksituationer. När BNP-kurvan störtar sätter sig stressen i människors kroppar. Studier visar att länder med ekonomisk depression också får deprimerade medborgare. Ungdomar i krisens Grekland visar är mer drabbade av stress och psykiska problem än svenskar i samma ålder. Även hjärt-kärlsjukdomar ökade under landets svåra år. Slutsatsen är att ekonomisk recession kan var skadlig men fel nedskärningspolitik är direkt dödligt.” Det skriver Dagens ETC som intervjuat David Stuckler, folkhälsoforskare och verksam vid Oxforduniversitetet.

”Vad som verkligen spelar roll är hur politiker reagerar. När de reagerar med att kraftiga nedskärningar i centrala delar i välfärden vänder svåra förhållanden till allvarliga epidemier. Det har vi sett i Grekland med ökad alkoholism, hiv, tuberkulos och till och med malaria”, säger David Stuckler. [...]

Sedan Sovjets upplösning har få länders ekonomier kraschat lika hårt som i Grekland. Landets BNP har rasat med en tredjedel sedan 2008, arbetslösheten tredubblats. Internationella valutafonden, Europeiska centralbanken och EU-kommissionen, den så kallade trojkan, beviljade Grekland lån för att rädda ekonomin. Men med lånen kom också strikta krav på bland annat en kraftig minskning av den offentliga sjukvårdsbudgeten. Effekterna blev fullkomligt förödande och skapade vad David Stuckler kallar en ’grekisk folkhälsotragedi’.

”EUROZONENS ÅTERHÄMTNING HAR GÅTT I STÅ”

”Nu har vi det svart på vitt. Återhämtningen som skulle markera slutet på eurokrisen har gått i stå. Tyskland backar, Italien sitter fast i recessions-träsket och Frankrike skrotar årets budgetmål.” Det skriver Svenska Dagbladets Tomas Lundin:

”Jämfört med euforin som rådde i början av året är torsdagens siffror en kalldusch för Europa. Då hyllades minsta positiva konjunktursiffra som ett bevis på att eurokrisen var över och att Europa

äntligen var på väg mot en stabil om än måttlig tillväxt. I dag är det i stället osäkerhet som regerar. Inom loppet av bara en vecka har eurozonens tre största ekonomier [dvs. Tyskland, Frankrike och Italien, red. anm.] levererat krissignaler som visar hur bräcklig återhämtningen är.”

”EKONOMISK MISSHANDEL I GREKLAND”

”På Grekland prövar man ekonomisk misshandel. En sista utflykt i det ideologiska och ett sorts experiment kanske. Med ett litet och ekonomiskt obetydligt land som Grekland kan de göra lite som de vill. Grekland ska spara sig ur den kapitalistiska spekulationskraschen utifrån något sorts moraliskt teoribygge.” Det skriver Stefan Koch, författare och skribent, i Dagens ETC:

”Ute i den stora världen är det givetvis en omöjlighet och det vet alla. Om USA eller bara Tyskland skulle spara som Grekland skulle världen gå under. Det är ingen som ens föreslår det. Världen kastar efter det av och till en förströdd blick på Grekland men framtiden avgörs någon annanstans.”

”DET GÅR TRÖGT FÖR EUROLÄNDERNA”

”Det går trögt för EU-länderna och särskilt för dem som har euron som valuta. Under årets andra kvartal rådde total stagnation i euroländerna, medan EU som helhet – däribland Sverige – inte var mycket bättre.” Det konstaterar Johan Schück, samhällsekonomisk krönikör på Dagens Nyheter:

”Förutom Tyskland – och Sverige – ligger nästan alla EU-länder i dag på en lägre produktionsnivå än 2008, då krisen inleddes. Återhämtningen kommer därför att ta lång tid, även efter en vändning uppåt. Dessutom tar man med sig en börda bestående av hög offentlig skuldsättning, vilket begränsar de framtida handlingsmöjligheterna. Inför nästa kris – som ingen vet när den inträffar – står Europa mer eller mindre försvarslöst när det gäller ekonomisk politik. Möjligheterna att sätta in budgetstimulanser är närmast uttömda, eftersom statsskulden redan håller på att bli övermäktiga.”

KATASTROF OM EMU ÖVERLEVER

Bildandet av EMU framstår alltmer som det största ekonomisk-politiska misstaget i modern tid. Delar av Europa, och speciellt eurozonens växande antal krisländer, är sedan flera år offer för en mänsklig, ekonomisk och politisk katastrof.

Allt är inte eurons fel. Men ganska mycket. De destruktiva effekter av EMU som gör att en upplösning av valutaunionen är både önskvärd och sannolik.

Vad gäller frågan om hur upplösningen kommer att ske har jag inga enkla svar. Dock torde alla upplösningar av valutaunionen på sikt vara bättre än katastrofscenariot; en permanent kris-hantering ledd av en inkompetent, icke folkvald styrelse som tappat legitimitet hos Europas befolkning.

UNDER DET FÖRSTA HALVÅRET 2013 rapporterade rader av politiker, journalister och representanter för EU-kommissionen och ECB – dock inte IMF – att eurokrisen är så gott som över. Nya börsrekord har slagits, och räntorna på krisländernas statsobligationer har nått den lägsta nivån på ett par år. I januari 2013 kunde José Manuel Barroso triumferande förkunna att »Euron har räddats. Eurokrisen tillhör historien.« [citerad i The Guardian, 7 januari 2013].

Men det räcker med att öppna en seriös dagstidning som Financial Times för att botas från all eurooptimism. Ett axplock av rubriker på artiklar publicerade en enda dag [den 28 juni 2013] räcker för att påminnas om att EMU är en klubb med fel medlemmar och en inkompetent styrelse:

”Athens fights to avoid implosion of second sell-off deal”, ”Ireland hit by recession as exports fall”, ”Improvisation still key to winding up banks”, ”France risks missing deficit target”, ”Unions strike in protest at austerity in Portugal”, ”Deeper recession adds to challenge for Italy coalition”.

Det ska inte förnekas att en upplösning av den nuvarande eurozonen innebär både ekonomiska och politiska risker. Men det verkliga katastrofscenariot är, enligt min uppfattning, att EMU hankar sig fram med dagens 18, och kanske

rentav 19 eller 20, medlemmar ett antal år till. Vi kommer då ständigt att mötas av rubriker av ovanstående slag som vittnar om recession, folkliga protester, nya åtstramningspaket, politisk oro och regeringsskriser samt en valhänt krishantering präglad av brandkårsuttryckningar och politiska kompromisser.

Denna ”lösning” skulle innebära ett permanentande av en felaktigt konstruerad valutaunion med en inneboende, procyklisk bias som gör varje varaktig återhämtning av unionens krisländer svår eller omöjlig. Ju längre tiden går utan att ett antal länder får till stånd en skuldavskrivning och ett utträde ur valutaunionen, desto högre fruktar jag att kostnaderna kommer att bli.

ÄVEN DEN POLITISKA DEMOKRATIN skulle fortsätta att utsättas för svåra påfrestningar. I Trojkans kris-hantering finns ingen plats för folkligt inflytande. Beslut om krisländernas ekonomiska politik ska ligga fast oavsett valresultat; famös är Mario Draghis ”autopilot” som han hävdade var installerad i Italien, där det alltså inte skulle spela någon egentlig roll vilka som vann parlamentsvalen 2013.

Europas kris är inte bara ekonomisk och social. I land efter land kan vi se hur folkstyret har urholkats, hur politikerföraktet ökar och hur främlingsfientliga partier och rörelser vinner terräng i krisens spår.

Det som skulle bli ett fredsprojekt har på ett dramatiskt sätt skärpt motsättningarna både inom och mellan länderna. Stödet för det goda i EU, den gemensamma marknaden, riskerar att undermineras och ersättas av nationalism och protektionism.

”**YOU CAN’T RUN A GOLD STANDARD** in a democracy”, skriver Mark Blyth [2013, s. 197], efter sin analys av mellankrigstidens katastrofala återinförande av guldmyntfoten. Och EMU är inget annat än en variant av guldmyntfoten – dock med större skillnader i ekonomisk utvecklingsnivå och internationell konkurrenskraft mellan länderna än mellan medlemmarna i den gamla guldmyntfoten. Förr eller senare måste antingen valutaunionen eller den politiska demokratin ge vika.

STEFAN DE VYLDER

GREKLANDS NYA FÄNGELSER

Den 3 juli antog Greklands parlament en lag om att införa nya högsäkerhetsfängelser, kallade typ C. Det betyder nya, specialdesignade fängelseavdelningar där fångar hålls isolerade med i princip fulla restriktioner.

Förslaget har mötts av omfattande protester från fångar, anhöriga och solidaritetsgrupper, främst från anarkiströrelsen. Mellan den 23 juni och den 1 juli hungerstrejkade över 4.500 fångar i protest mot förslaget, och det hölls demonstrationer på flera orter.

De nya anstalterna riktar in sig på tre olika kategorier fångar: de som dömts för terrorklassade brott – ofta unga anarkister som tagit till vapen i sin kamp – och personer som är medlemmar i terrorklassade organisationer, samt fångar som organiserat eller deltagit i protester i fängelserna.

ALLA GREKISKA FÄNGELSER KOMMER ATT få C-klassade avdelningar. De nya anstalterna kallas för ett "fängelse i fängelserna" och innebär omfattande inskränkningar av internernas rättigheter.

Till exempel kommer det att bli begränsade möjligheter att träffa anhöriga och advokater samt inga permissioner. I dagens läge finns möjlighet till frigivning efter att tre femtedelar av straffet är avtjänat – den möjligheten kommer inte att finnas på C-anstalterna. Anstalterna kommer heller inte att drivas av kriminalvården, utan av en avdelning inom polisen.

Solidaritets 0030 träffar en anhörig till en fånge, som inte vill gå ut med sitt namn. Hen är medlem i en arbetsgrupp för anhöriga till fångar som varit mycket aktiv i arbetet mot den nya lagen.

– Fängelserna här i Grekland har inga ambitioner vad gäller rehabilitering, det handlar bara om att förvara, disciplinera och straffa. Som jag ser det handlar C-anstalterna om att skrämja och avskräcka till exempel unga från att begå politiskt motiverade brott, säger den anhöriga.

– Lagen har drivits igenom mycket snabbt, förslaget kom i mars. Den konservativa regeringen vill visa sig handlingskraftig när det gäller att skapa "säkerhet". De vill visa att de har initiativet i frågan, fascistpartiet Gyllene Gryning försöker ofta profilera sig genom att driva frågor

om ökade straff och ökad repression.

Förslaget om typ C-fängelser kom efter att två fångar vid två olika tillfällen rymt. Enligt det ursprungliga förslaget skulle det på C-anstalterna råda kraftigt inskränkta möjligheter till besök från anhöriga. I dag finns möjlighet till besök tre gånger i veckan. De anhöriga lyckades påverka delar av lagstiftningen gällande rätten till besök, samt uppnå striktare begränsningar i hur lång tid en fånge får sitta på en C-avdelning.

– Det ursprungliga förslaget var fyra år, nu blev det två år istället. Å andra sidan får fängelseledningen bestämma om förlängning av vistelsen med två år åt gången om de anser att en fånge inte anpassat sig. Vad det kan få för konsekvenser för fångar som begått politiskt motiverade brott förstår vem som helst, säger den anonyma anhöriga.

DE NYA REGLERNA ÄR ANLEDNINGEN TILL ATT C-anstalterna kallats för "Guantanamo". Straff kan förlängas utan ny dom – i princip skulle det kunna innebära livstidsstraff. Häktade i väntan på rättegång kan också placeras på C-anstalter om de misstänks för brott som faller inom ramen.

I Grekland finns inte häkten för dem som inväntar dom, utan alla sitter i samma fängelser. I dagsläget är fängelserna överbelagda. I Korydallos i Aten, landets största fängelse, sitter 2.300 fångar, fast det egentligen bara har kapacitet för 1.000.

– Krisen har fått katastrofala konsekvenser för immigranter, folk med drogberoende och fattiga. I stället för att göra något åt problemen som finns i samhället straffas de som blir utsatta med hårdare lagstiftning och längre straff, säger den grekiska journalisten Nora Verekokidi, som har insyn i situationen på fängelserna.

– Fängelserna är överfulla och fångarna får inte tillräckligt med mat. Budgeten är två euro per fånge och dag. De som har pengar kan köpa bättre mat, men för de som är fattiga är inte det en möjlighet.

DE SENASTE ÅREN HAR DROGMISBRUKET ökat och en stor del av fångarna är dömda för drogrelaterad kriminalitet.

– För något år sedan skärptes lagstiftningen så att de som är missbrukare döms som knarklangare. Straffen förlängdes avsevärt. Tidigare kunde de dömas till avvänjning, ja de hade till och med rätt att kräva att få det, men den "vård" som finns

att få är ett skämt. Att antalet drogberoende med långa straff har ökat har också lett till ökade konflikter fångar emellan, säger Nora Verykokidi.

– De sitter bokstavligt talat i knät på varandra.

Fångarna har inte egna celler. I en cell med plats för tre personer är det inte ovanligt med det dubbla antalet. Antalet fångar med livstidsstraff har också ökat avsevärt. I dagsläget är 1.000 fångar av 12.500 dömda till livstid. Ungefär hälften av alla fängslade är immigranter, en majoritet av dem är straffade för att de inte hade dokument för att få uppehålla sig i EU.

– Deras brott var att försöka göra något åt fattigdomen, att lämna hem och familj med förhoppningen om att få ett bättre liv, säger Nora Verykokidi.

SOLIDARITET 0030 TALAR MED KOSTAS Georgiadis, aktivist från ett av solidaritetsnätverken för fångar.

– De använder bara krisen som en ursäkt för att försämra för marginaliserade grupper och öka repressionen mot dem som protesterar mot den rådande samhällsordningen, säger han.

– Konstigt nog finns det pengar att bygga nya, högteknologiska fängelser och alltid mer resurser till polisen, hur går det ihop med allt snack om krisen?

Kostas Georgiadis menar att de nya anstalterna har siktet inställt särskilt på den militanta anarkiströrelsen och att de C-klassade anstalterna kan ses som ett försök att kriminalisera en hel generation aktivister.

– Det finns en lång, fascistisk tradition i Grekland, både inom polisen och inom politiken. Alla vet att många inom polisen är organiserade fascister, de hatar anarkister. Alla förstår vad det kommer innebära för folk att polisen kommer driva C-anstalterna, säger han.

JANNIS PAPADOPOULOS

MÖRK BILD AV EUROPAS EKONOMI

Med tidigare rapporterad nolltillväxt, sjunkande inflation och nu senast ett fallande inköpsindex ser det allt mörkare ut för euroländernas möjligheter att skapa nya jobb. EMU-regelverket bakbinder politikernas händer oavsett politisk kulör.

Nyligen kom den senaste inflationsstatistiken från Eurostat, EU:s statistikbyrå. Den visar att inflationen i augusti var 0,3 procent i euroom-

rådet, en minskning från 0,4 i juli. Grekland, som är det land som drabbats värst av eurokrisen, har deflation, dvs. sjunkande priser, vilket kan skada landets återhämtning.

NÅGRA DAGAR SENARE KOM EUROZONENS inköpschefsindex [PMI] – en mätare av den ekonomiska aktiviteten i industrin. Indexet föll från 53,8 i juli till 52,8 i augusti. Gränsen för tillväxt ligger vid 50,0. Enligt företaget Markit som svarar för inköpsindexet förblir euroländernas återhämtning ”dämpad och bräcklig” vilket innebär att nästan inga nya jobb skapas under augusti.

– Med ett index som halkar till 52,8, förblir regionen på väg mot en tillväxt på endast cirka 0,3 procent till 0,4 procent under det tredje kvartalet. Det är en nivå som sannolikt inte kommer att stimulera någon verklig vändning på arbetsmarknaden, säger Rob Domson ekonom på Markit, rapporterar The Guardian.

YTTERLIGARE NÅGRA DAGAR SENARE KOM rapporter om att försäljningsvolymen inom detaljhandeln i EMU-området minskade med 0,4 procent under juli jämfört med juni. Statistiken presenteras av Eurostat

Barry Eichengreen som är nationalekonom och professor vid Berkeley-universitetet i USA har en mörk bild av Europas ekonomi. Nu krävs det kraftiga åtgärder för att Europa ska kunna undvika ett förlorat årtionde menar han.

GÖSTA TORSTENSSON

Bli medlem i Nätverket för Grekland. Det kostar enbart 50 kronor och betalas på plusgiro 718229-8. Glöm inte att ange namn, postadress och mejladress. En gång i månaden har vi medlemsmöte för oss som bor i Stockholm med omnejd. Mötena inleds med en föreläsning på omkring en timme i en för Grekland aktuell fråga. Välkommen!

DEMOKRATIN ANGRIPS FRÅN TVÅ HÅLL

Björn Elmbrant granskar eurokrisen i boken "Det skulle bli så bra". Han ser krisen som ett hot mot demokratin, ja rent av som ett dubbelt hot.

Demokratin angrips från två håll.

Dels är det lösningarna på krisen. De utgör det enda hotet mot demokratin. Nedskärningarna i länder som Grekland dikteras utifrån. Inga demokratiskt valda församlingar beslutar om sparåtgärderna. I bakgrunden styr banker och andra kreditinstitut, som själva har försatt sig i en svår situation genom att låna ut ansvarslost mycket pengar till de nu krisdrabbade länderna. Det enda demokratiska försöket i Grekland, förre premiärministern Giorgos Papandreu's förslag att låta det grekiska folket folkomrösta om sparåtgärderna möttes av ett ramaskri. Inte kunde folket få säga sitt i en så allvarlig situation. Inget snack om demokrati här inte och Papandreu fick gå.

Dels ser Elmbrant ett allvarligt hot mot demokratin i de högerpopulistiska partier som växer i styrka och som har lätt att få stöd i en situation när EU, den byråkratiska kolossen i Bryssel, beslutar över huvudet på folk utan att fråga vad folk- en tycker och utan att ta hänsyn till konsekvenserna, arbetslöshet, fattigdom, social misär. Ett utmärkt grumligt vatten för högerextremister att fiska i.

Man kan också se ett tredje hot mot demokratin. De lösningar som presenterats har sagts vara den enda lösningen. Nedskärningar av löner och pensioner och massarbetslöshet beskrivs som en besk men nödvändig medicin. Bankernas fordringar måste säkras. Några alternativa förslag har inte presenterats från EU-håll. Det har inte förekommit någon diskussion varken om alternativa lösningar eller om de föreslagna åtgärderna kommer att lösa krisen eller förvärra den. Elmbrant presenterar en lång lista på ekonomisk-politiska alternativ som han menar borde upp på bordet.

Det är ju först det senaste året som en del ekonomer med förre nobelpristagaren Paul Krugman i spetsen börjat tala om det kontra- produktiva i nedskärningarna, att de kommer att

förvärra krisen. Även den franske presidenten Françoise Hollande har talat om att man måste satsa sig ur krisen.

Elmbrant pekar ut den tyska förbundskanslern Angela Merkel som den huvudansvariga för den hårda åtstramningen i krisländerna. Hon genomför den politik som tyska storbanker kräver. De har lånat ut mycket till krisländer, framför allt Grekland. Enligt Elmbrant är det tyska ekonomiska stödet till Grekland bara ett snyggare sätt att säkra de tyska bankerna. I stället för att ge stödet direkt till dem tar det omvägen via Grekland så att det ser ut som om stödet går till Grekland.

Men krisen handlar inte, menar Elmbrant, enbart om underskott i de statliga räkenskaperna och en statlig skuldsättning som överstiger BNP. Det handlar om privat skuldsättning och om banker som lånat ut för mycket. I Irland lyckades bankerna, på EU:s inrådan, vältra över skulderna till staten så att skattebetalarna får bära bördan med besparingar, lägre löner för de som har jobben kvar medan bankerna går fria.

I GRUNDEN ÄR DET KONSTRUKTIONEN AV euron som är fel, menar Elmbrant. Att föra samman flera olika länder med olika ekonomiska förutsättningar i samma valuta bäddade för krisen.

I många av dagens krisländer blev det, när de gick med i EMU, billigare att låna, den gemensamma räntan i euroområdet blev lägre än den ränta som flera av medlemsstaterna hade innan inträdet i EMU. Länderna "lurades" att låna när det blev billigt och bankerna lånade villigt ut. Inte heller uppfyllde alla länder de krav som ställts för medlemskap i EMU. Allra minst Grekland som på Goldmans Sachs inrådan friserade sina statsräkenskaper så att inte en siffra var rätt.

Björn Elmbrant skriver mästertligt enkelt och klart om ett svårt ämne. Han diskuterar oroligt om Europas, inte bara eurons, framtid. Den här boken ska man läsa för att förstå något mer av vad dagens ekonomiska kris handlar om och vad som orsakat den. Och vad konsekvenserna kan bli.

ÅKE SVIDÉN

Texten har varit publicerad i Västerbottens Folkblad. Boken, som kostar 200 kronor plus porto, kan du köpa via gosta.torstensson@ownit.nu.

OBALANSER MELLAN NORR OCH SÖDER

Trojkan – trespannet av tjänstemän från EU, ECB och IMF som går in i de krisande euroländerna och ställer krav på nedskärningar och privatiseringar – har stor makt, men är oavsättlig. Det konstaterar Björn Elmbrant i den superba boken "Det skulle bli så bra".

När de krisande euroländerna får ett så kallat "räddningspaket" av trojkan EU/ECB/IMF innebär det också att de sätts under förmyndare av övernationella organ, som inte behöver stå demokratiskt till svars inför någon och inte kan avsättas i allmänna val.

Den liberala idén om att avreglerade marknader skulle öka tillväxten är i de flesta fall illusorisk. Valutaunionens tillskyndare blundar för obalanserna som finns mellan norr och söder.

Lissabonfördraget från 2009 betonar vikten av att privatisera samhällsservice och öppna för kommersiella tjänsteföretag. Kommissionen har lagt flera direktiv om detta.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

GREKLANDS INFLYTANDE ÄR LITET I EMU

Grekländs medlemskap i EU:s valutaunion, EMU, innebär en demokratisk förlust och ett minskat politiskt inflytande över den nationella ekonomiska politiken.

Borgerliga EMU-anhängare i Sverige menar att det är det här som är själva poängen med EMU. Medborgarna ska bindas vid den nödvändiga politiken. Detta skulle tvinga fram avregleringar på arbetsmarknaden, privatiseringar och skattesänkningar – en nyliberal högerpolitik som den politiska högern varit oförmögen att vinna majoritet för i demokratiska val [därav de "nya" moderaterna].

Socialdemokratiska EMU-anhängare brukar ibland erkänna de demokratiska bristerna i EU och EMU. Men man menar, närmast av religiös övertygelse, att vi ska vara med för att påverka och förändra regelverket.

Argumentet avhandlades i en expertrapport av ekonomerna Michael D Bordo och Lars Jonung i den så kallade Calmforsutredningen år 1996. De hade granskat EU:s valutaunion i ett historiskt

perspektiv och funnit att ett litet land som Sverige [eller Grekland] inte kommer att kunna utöva något avgörande inflytande på beslutsprocessen i EMU. Valutaunionens ekonomiska politik kommer att bestämmas av stormakterna bland medlemmarna, Frankrike och framför allt Tyskland.

GÖSTA TORSTENSSON

STRAMA TYGLAR FÖR FINANSPOLITIKEN

Den franska ekonomin fortsätter att gå dåligt och det riskerar att drabba hela eurozonen. Landets arbetslöshet skenar och passerade i år tio procent. Den nya franska regeringen kräver att Tyskland – eurozonens ekonomiska motor och stora vinnare på europrojektet – öppnar för mer stimulanspolitik.

Problemet är att EU:s så kallade stabilitets- och finanspakter – som tillkommit efter tyska krav – hindrar en expansiv finanspolitik och EU-kommissionen och EU-domstolen kan utdela böter till länder som inte underkastar sig de strama tyglarna i stabilitets- och finanspakterna.

SAMTIDIGT KOMMER DET RAPPORTER FRÅN tidningen Die Zeit om att Tyskland förbereder ett paket för att stötta ekonomin, med åtgärder för att motverka en eventuell inbromsning.

Den tyska regeringen överväger bland annat att ändra beskattningen inom energisektorn, men också snabbare avskrivningar för företag. Tyskland förbereder ett paket för att stötta ekonomin, med åtgärder för att motverka en eventuell inbromsning. Den tyska regeringen överväger bland annat att ändra beskattningen inom energisektorn, men också snabbare avskrivningar för företag.

EVA-BRITT SVENSSON

Vill du komma i kontakt med nätverket kan du mejla info@natverketforgrekland.se eller besöka webbsidan www.natverketforgrekland.se Vi finns också på Twitter på kontot [@natverkgrekland](https://twitter.com/natverkgrekland)

NUSVENSK ORDLISTA

AMORTERING, -EN, -AR, av franskans amortir, döda – avbetalning på en skuld.

Att avbetala på sitt lån ansågs tidigare vara både hederligt och förnuftigt. I modern ekonomi anses det av sakkunskapen vara ett dödligt hot mot konsumtionen och därigenom mot tillväxten:

”Medborgare som tidigare har lånat kommer nu att amortera. Men det går att kompensera med statliga pengar.” Jens Henriksson, chef för Nasdaq OMX Stockholm [tidigare känt under namnet Stockholmsbörsen] i SvD 19.10 2011.

BANTA, -DE, -T – verb som förr betydde ungefär ”göra sig av med onödigt fett”. Betyder idag ”avskeda personal”.

BLANDEKONOMI, -N, -ER – ekonomiskt system där vinsterna tillfaller spekulanterna medan förlusterna solidariskt delas av samtliga medborgare. Så talar till exempel SvDs ledarsida den 7.11 2011 om ”de grekiska demonstrationerna för att slippa betala sina egna räkningar”.

DEMOKRATI, VÄSTERLÄNDSK – politiskt system som fungerar utmärkt så länge styrda och styrande anser sig ha mer att förlora på konflikt än på samarbete.

De ekonomiska mekanismerna bakom den västerländska demokratin måste emellertid behandlas med oändligt fina och känsliga instrument för att inte börja kärva. Demokratins öde kan i ett krisläge inte läggas i händerna på obildade väljare som inte vet vad derivat och nakenblankning är. Grekland och Italien har därför, med EU-kommissionens bistånd, följt Belgiens exempel och tillsatt regeringar enbart bestående av bankirer, vilket torde garantera demokratins fortbestånd i någon form.

EFSS [EUROPEAN FINANCIAL STABILITY FACULTY], förkortning för vad som i svensk press kallas EU:s räddningsfond eller stabiliseringsfond – nystartad finansiell institution som fått i uppdrag att rädda världen genom att övertala kineserna att köpa italienska statsobligationer i stället för konkursfärdiga svenska bilfabriker.

EKONOMIJOURNALIST, -EN -ER – person som har till uppgift att förklara att eurons kris inte har någonting med euron att göra.

EU – förkortning som kan utläsas antingen European Union eller Ekonomiskt Undantagstillstånd.

EUROPÉER, -NA – en samling sällsynt blodtörstiga folkslag vilka endast en gemensam valuta kan hindra från att omedelbart flyga varandra i strupen.

GREKLAND – tålmodsprövande europeisk nation där stora delar av befolkningen vägrar att gå med på EU:s sparkrav utan insisterar på att själva få bestämma över sin ekonomi. ”Fattar de ingenting?” frågar sig SvDs ledarsida [14.2 2010].

Det finns en viss risk att det grekiska folket, om det lämnas att bestämma sitt eget öde, kan få andra besparingsidéer än att sänka minimilönerna och sälja ut statlig egendom. Vissa oansvariga element har föreslagit att man i stället skall minimera anslagen till den grekiska försvarsmakten, vilken under de senaste sjuttio åren ju framför allt ägnat sig åt att skjuta ner eller fångsla andra greker. Än så länge håller dock Greklands regering stånd; i oktober 2011 beställdes inte mindre än 400 pansarvagnar av typ M1A1Abrams från USA.

CARSTEN PALMAER

INSAMLING TILL OCKUPERADE VIO.ME

Syndikalisterna, SAC, bedriver en ekonomisk insamling till den ockuperade fabriken Vio.Me i grekiska Thessaloniki. Arbetarna på Vio.Me har sedan februari 2013 tillbaka drivit produktionen under självförvaltning sedan ägarna stuckit med stora skulder till arbetarna.

Efter att ha kämpat i över ett år för att få ta över produktionen som ett arbetarkooperativ tröttnade de på att vänta. ”När fabriker stänger en efter, antalet arbetslösa närmar sig två miljoner och den stora majoriteten av befolkningen är dömd till fattigdom och misär [...] är kravet att driva fabriker under arbetarkontroll det enda rimliga svaret på den katastrof vi upplever varje dag.” skriver de i en kommuniké.

I en intervju med Makis Anagnostou, fackligt talesperson för de 40 arbetarna vid Vio.Me, publicerad på den egna hemsidan www.viome.org, beskriver han situationen för arbetarna som varit utan lön sedan maj 2011 och utan arbetslöshetsersättning sedan september samma år.

– Vi överlever knappt, om vi över huvudtaget kan kalla det för överlevnad. Sanningen att säga har myndigheten visat visst intresse i en del fall som drabbats av extrema svårigheter, men hjälpen har formen av välgörenhet och erbjuder inga lösningar på det verkliga problemet; arbetslösheten. Det är arbete vi vill ha, inte välgörenhet, säger han.

Samtidigt uppmanar fabriksarbetarna på Vio.Me andra greker att följa deras exempel.

– Hundratals fabriker har stängts ned de senaste åren. Just nu vänds därför många blickar mot Thessaloniki för att se hur det går här. Lyckas arbetarna vid Vio.Me skulle det innebära att fler törs gå samman och göra samma sak.

Det säger Theodoros Kayotis en av talespersonerna i den solidaritetsgrupp för fabriksarbetarna, som bildats i Thessaloniki, till tidningen Arbetaren. Han arbetar som lärare i staden och förklarar att situationen för många greker är extremt påfrestande. I samband med övertagandet av fabriken hölls även en stor välgörenhetskonsert där pengarna oavkortat gick till att få igång produktionen igen. Arbetarna som tagit över får nämligen inga banklån och är därför beroende av donationer innan produktionen av det byggnadsmaterial de tillverkar förväntas bli lönsam.

Theodoros Kayotis säger att det här är det första exemplet i Grekland där personalen går ihop och tar över produktionen av en fabrik.

– Sedan krisen slog till har det mesta bara handlat om att få ut sina löner. Till slut fick arbetarna här nog och sade att ”okej, vi gör det här utan chefer, vi startar upp produktionen igen”.

Han berättar att engagemanget från allmänheten varit enormt. Från politiskt håll däremot har det varit relativt tyst. Även flera partier på vänsterkanten har distanserat sig från arbetarnas initiativ och de stora partibundna fackföreningarna har även de varit tysta.

– Men solidaritetsrörelsen från alla delar av landet har varit ett enormt stöd. Första dagen kom flera hundra personer till fabriken för att hjälpa till, trots att det bara är 40 arbetare som jobbar där, säger Theodoros Kayotis.

Nu behövs pengar till juridiska processer för att kunna uppta de delar av produktionen som ägarna hävdar patent på, och som skulle få om-sättningen på fabriken att öka rejält. Vio.Me har fått stor uppmärksamhet runt i världen, som ett exempel på hur arbetare kan ta makten över sin arbetsplats. Nu behövs hjälp för att de ska kunna fortsätta. Sätt in ditt bidrag på SAC:s internationella solidaritetsfond: 809923-6. Märk inbetalningen ”ESE”.

GÖSTA TORSTENSSON

TROJKAN MÖTER KRITIK

Innan EU-parlamentet avslutade sin verksamhet före valet i maj antog det två kritiska resolutioner om den så kallade trojkans [Europeiska centralbanken, EU-kommissionen och Internationella valutafonden] agerande under eurokrisen.

Den ena resolutionen gäller särskilt ekonomiska och sociala aspekter på trojkans åtgärder. Parlamentet är kritiskt till de sociala konsekvenserna av trojkans politik och till dess fatala felbedömningar av effekterna: ökad fattigdom och social utslagning, ökade löneskillnader och bristande jämställdhet som en konsekvens av drastiska nedskärningar i offentlig sektor. Parlamentet beklagar också att trojkan struntat i alla former av dialog med arbetsmarknadens parter och kräver respekt för kollektivavtal och fastslagna minimilöner. Slutligen kräver det att EU inför åtgärdsprogram som kan rätta till de sociala obalanser som uppstått under krisen.

DAN KOTKA

GREKLAND KAN BLI VÅR GENERATIONS CHILE

Metallarbetaren och vänsteraktivisten Sören Söndergaard hade varit medlem i Folketinget, den danska riksdagen, för vänsterpartiet Enhedslisten i 11 år, då han 2007 åkte ned till EU-parlamentet för att avlösa Folkebevaegelsen mod EU:s mångårige medlem; Olle Krarup.

Nu, då vi möts över en kopp kaffe i Köpenhamns flygplats, är han på väg till Bryssel för att förhandla om poster och nya medlemmar i den grupp [GUE/NGL] han precis har lämnat.

Hans egen värdering av nya möjliga samarbetspartners i parlamentet är inte för citat. De noteringarna förblir krumelurer i blocket. Det finns dock en del annat att tala om.

För Sören Söndergaard är det en – och bara en – avgörande fråga, när det gäller att ta ställning till EU. Hur den lyder, och vad han menar ska besvaras, men vi väntar lite med det. Först något om valresultatet.

HUR SER DU PÅ DEN STORA BILDEN, rött motstånd i syd och blått i nord?

– Det finns några centrala spår, även om varje land måste analyseras var för sig: I de länder som direkt har drabbats av krisen, och nedskärningarna är dikterade av EU, har rösterna gått till vänstern. Där landets egna regeringar har stått för nedskärningarna, eller det finns fruktan för att det ska ske, har rösterna gått till högern. Det ger ett rött resultat i syd, men också på Irland, som ju måste sägas vara nord.

Den stora bilden är en önskan om att driva ett EU-motstånd. Alla proteströster är uttryck för den hållningen – också de från Front National. I Frankrike hade den konservativa Sarkozy ljugit om EU och förhindrat en folkomröstning. Så kommer socialisten Hollande till makten, och han gör det motsatta jämfört med det han blev vald på. Vad ska folk göra då?

ÄR DET NÅGOT MED VALET SOM du tänker på efteråt?

– Att vänstern trots allt inte har gjort det bättre. Det är en tragedi att det i England inte finns ett motstånd från vänster till UKIP, liksom det inte heller finns det i Frankrike. Die Linke i Tyskland fick fler än 200.000 röster mer än vid det senaste valet men på grund av nya valregler, gav det inte något nytt mandat.

– En förklaring är att vänstern inte har förstått hur djupt den ökande EU-skepsisen berör befolkningen. Alternativ för Tyskland [det nya EU-kritiska partiet i Tyskland] tog röster från Die Linke. Enhedslisten och Dansk Folkeparti delar också väljare.

MENAR DU ATT DET INTE ENBART är EU, utan även vänstern som är i kris?

– Man ser det särskilt där socialdemokratien har dominerat. Det är som om man bevisligen har undgått att skapa tydliga bilderna över hur banker och finanskapitalet har agerat under krisen, som man kunde ha gjort. En stor del av vänstern är uppgiven i försöken att hitta ett alternativ till den förda politiken.

– I den danska valkampen betalade man ett pris för att Enhedslisten inte ställde upp som ett parti. Enhedslisten kunde inte föra fram en skarp antikapitalistisk politik. Å andra sidan vet vi inte hur det hade gått om Enhetslista och Folkebevaegelsen skulle ha konkurrerat om uppmärksamhet och aktivister, och jag har själv argumenterat för att Enhedslisten inte skulle ställa upp.

Hur kan den nya situationen i parlamentet användas?

– Hela EU-systemet har en fantastisk förmåga att avvärja politiska jordskalv. Några av resultaten gick ut över borgerliga regeringar, andra gick ut över socialdemokratiska. Dessvärre finns det en risk för att det neutraliserar varandra.

SÖREN SÖNDERGAARDS SKEPSIS BYGGER på erfarenheter från Bryssel och Strasbourg,

– Min tilltro till parlamentet har nog försämrats, även om den inte var speciellt hög i förväg. Jag tror att man har haft tre traktatförändringar sedan Lissabon [om räddningsfonden ESM, Finanspakten och Bankavvecklingsfonden]. De är alla beslutade utan större inflytande för parlamentet, som har blivit försvagade varje gång, men likväl ligger lågt. Förklaringen är att medlemmarna representerar de partier som bildar regeringar i deras hemländer. Det är naivt att tänka sig att de röstar annorlunda bara för att de sitter i parlamentet. Många av kandidaterna blir även utvalda uppifrån partiernas ledningar, och då vill man inte rösta emot dem.

Något som EU-motståndare och federalister har varit eniga om genom åren är att det alltid kommer mer union. Ser du det fortfarande så?

– Ja, jag menar att det är riktigt, men inte utifrån anhängarnas ideologiska önsknings. Man är tvungen att ha mer union om man ska följa den tyska önskan om en budgetkommissarie med makt över medlemsländernas finanslagstiftning. Allt annat är så orealistiskt som att ha sedelpressar i kommunerna, där man bara kan släppa tryckningen lös.

HUR BLIR DET I FRAMTIDEN?

– Det är helt klart att EU om fem år inte kommer se ut som idag. Vi kommer att se en mycket mer sammanflätad union – en federalistisk eurostat.

– Men det är en öppen fråga om vilka länder som kommer att delta, och hur man kommer att förhålla sig till de länder som står utanför.

Bankunionen, idéerna om en budgetkommissarie och förhandlingarna om ett handels- och investeringsavtal mellan EU och USA menar Sören Söndergaard blir det viktigaste framöver.

HANDLAR BANKUNIONEN INTE OM ganska små summor och om något som först får effekt om fem eller tio år?

– Jo, men om man först får systemet på plats, så kan man alltid ändra beloppen senare. Van Rompuy [stats- och regeringschefernas ordför-

ande] och Barroso [kommissionens ordförande] kom 2012 med ett upplägg om en ”genuin ekonomisk union”. Det ville man inte diskutera vid den tidpunkten. Men det står i Finanspakten, som har antagits, att det ska skrivas in i EU-fördragen inom fem år.

Och så är vi framme vid Sören Söndergaards centrala frågeställning.

– Det är en – och enbart en – avgörande fråga att ta ställning till: När progressiva socialistiska krafter en dag vinner ett nationellt val, och Merkel ringer dagen därpå för att säga att nu måste ni rätta in er i ledet, vad svarar man då? Slår man ihop hämlarna och säger ”jawohl” eller svarar man ”far och flyg”?

– **I MIN VÄRLD SVARAR MAN ”FAR OCH FLYG”** och så får man ta konfrontationen. Om man inte kan besvara den frågan tydligt, så är det ointressant vad man annars menar med ett EU-medlemskap och allt möjligt annat. Det är en fråga som Alexis Tsipras måste ställa om Syriza [det grekiska vänsterpartiet] vinner det kommande valet.

Och det är i Grekland den frågan kommer att ställas?

– Den kommer att ställas i Grekland, det blir vår generations Chile.

STAFFAN DAHLLÖF

GALLERIET/ROBERT NYBERG

SOLIDARITET 0030 ÄR ETT NYHETSBRIV FRÅN NÄTVERKET FÖR GREKLAND SOM UTKOMMER EN GÅNG I MÅNADEN. SIGNERADE ARTIKLAR KAN INNEHÅLLA ÅSIKTER SOM NÄTVERKET FÖR GREKLAND INTE DELAR. REDAKTION: GÖSTA TORSTENSSON, STELLAN HERMANSSON, ROBERT NYBERG. ANSVARIG UTGIVARE: SVEN BRITTON. MEJL: NYHETSBRIVET@NATVERKETFORGREKLAND.SE.

NÄTVERKET FÖR GREKLAND ÄR EN DEMOKRATISK, ANTIRASISTISK OCH PARTIPOLITISKT OBUNDEN FÖRENING SOM GENOM INFORMATION OCH UTÅTRIKTAD E AKTIVITETER VERKAR FÖR SOLIDARITET MED GREKLANDS FOLK I DEN EKONOMISKA KRISEN. NÄTVERKET FÖR GREKLAND MOTSÄTTER SIG EUROPEISKA UNIONENS OCH INTERNATIONELLA VALUTAFONDENS ÅTSTRAMNINGSPOLITIK SOM FÖRDJUPAR KRISEN OCH HOTAR DEMOKRATIN.